

KOMPONENT 5: ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY

Cieľom komponentu 5 „Adaptácia na zmenu klímy“ Plánu obnovy a odolnosti SR je zvýšiť odolnosť ekosystémov i ľudských sídiel voči negatívnym prejavom zmeny klímy reformami systému manažmentu vôd, manažmentu krajiny, ochrany prírody a biodiverzity, uplatňovaním zelených prvkov v krajine a investíciami do vodozádržných opatrení a budovaním zelenej infraštruktúry, vrátane výsadby.

Tento komponent zahŕňa dve reformy a jednu investíciu.

Očakáva sa, že žiadne opatrenie v tomto komponente výrazne nenaruší environmentálne ciele v zmysle článku 17 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852, berúc do úvahy opis opatrení a zmiernujúce kroky stanovené v pláne obnovy a odolnosti v súlade so zásadou technického usmernenia týkajúceho sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ (DNHS) (2021/C58/01).

Ciele tohto komponentu sú v súlade s národnou Stratégiou environmentálnej politiky do roku 2030, so Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy, s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobou stratégiou udržateľného rozvoja Slovenskej republiky - Slovensko 2030 a tiež so stratégiami a dlhodobými cieľmi Európskej únie, predovšetkým Európskou zelenou dohodou, a sú ich súčasťou.

A.1. Opis reforiem a investícií v rámci nenávratnej finančnej podpory

Reforma 1: Reforma krajinného plánovania

Reforma poskytne základ pre ochranu krajinných štruktúr, ekologickej stability a biodiverzity v územnoplánovacej dokumentácii a následných schvaľovacích procesoch pre povoľovanie stavieb a činností. S nadväzujúcimi metodickými dokumentami a mapovými podkladmi bude zákon dôležitým odborným podkladom pre územnoplánovacie dokumentáciu a následné schvaľovacie procesy pre povoľovanie stavieb a činností. To bude mať významný vplyv na udržanie krajinných štruktúr, ekologickú stabilitu a ochranu biodiverzity. Ich stratou by sa narušila schopnosť adaptácie na zmenu klímy.

Implementácia reformy sa dokončí do 31. decembra 2022.

Reforma 2: Reforma ochrany prírody a hospodárenia s vodou

Cieľom reformy bude dosiahnuť taký stav biotopov v chránených územiach, ktorý bude zaručovať ich dlhodobo sa zvyšujúci príspevok k ochrane krajiny pred zmenou klímy a ich vlastnú odolnosť pred nepriaznivými účinkami zmeny klímy. Do 31. decembra 2023 nadobudne účinnosť novela zákona o ochrane prírody a krajiny a právne predpisy o vode. Uvedené právne predpisy posilnia inštitucionálnu ochranu prírody, minimalizujú kompetenčné konflikty v rámci chránených území, zjednodušia systém ochrany, integrujú systavy chránených území (národnú, európsku a medzinárodnú) a vytvoria podmienky pre zonáciu národných parkov. Výsledkom bude moderný systém, v rámci ktorého bude na príslušných územiach prvotným cieľom ochrana prírody a biodiverzity, čo zabezpečí dlhodobý stabilný príspevok ekosystémov k adaptácii na zmenu klímy a k mitigácii. Zároveň reforma umožní revitalizáciu vodných tokov a vytvorí priestor pre ich ekologický manažment, obnovu priestoru pre rieky a progresívnu protipovodňovú ochranu zohľadňujúcu ochranu prírody a zadržiavanie vody v krajine.

Implementácia reformy sa dokončí do 31. decembra 2023.

Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity

Cieľom investície je ochranou ekosystémov zabezpečiť dlhodobo udržateľný príspevok ekosystémov k adaptácii na zmenu klímy a zmiernenie jej dôsledkov (zmiernovanie povodní, prevencia pred suchom). Majetkové vyrovnanie umožní zahrnúť nové oblasti do najvyššieho stupňa ochrany, čím sa zvýši odolnosť

ekosystémov. Obmedzenie ťažby dreva a rozvoj ochrany prírody umožnia vyššiu prevenciu pred povodňami a suchom, transformáciu regiónov z orientácie z intenzívneho využívania prírodných zdrojov na mäkký turizmus, s vyššou pridanou hodnotou a posilnením ekosystémových služieb. Revitalizované vodné toky, vrátane mokradí, zabezpečia zadržiavanie vody v krajine a jej postupné uvoľňovanie. Stanú sa dôležitými prvkami krajiny, podporia zachovanie biodiverzity a obnovu biotopov.

Implementácia investície sa dokončí do 30. júna 2026.

A.2. Míľníky, ciele, ukazovatele a harmonogram monitorovania a realizácie pre nenávratnú finančnú podporu

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľník/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľníky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľníkov a cieľov
					Merná jednotka	Kontext	Cieľ	Štvrťrok	Rok	
1	5 – Adaptácia na zmenu klímy – Reforma 1: Reforma krajinného plánovania	Míľník	Reforma krajinného plánovania	Nadobudnutie účinnosti zákona o krajinnom plánovaní prijatého parlamentom				4. štvrťrok	2022	Ministerstvo životného prostredia vypracuje do 31. decembra 2022 zákon, ktorý potomschváli Národná rada Slovenskej republiky. K zákonu sa do 31. decembra 2022 vypracuje metodika na posudzovanie hodnoty krajiny a ekosystémov, ktorej cieľombude zabezpečiť, aby sa pri územnom rozhodovaní a stavebných konaniach zohľadňovali aspekty adaptácie na zmenu klímy, pričom sa podporí realizácia prírode blízkych protipovodňových opatrení a opatrení na prevenciu sucha a úbytku biodiverzity.
2	5 – Adaptácia na zmenu klímy – Reforma 2: Reforma ochrany prírody a hospodárenie s vodou v krajine	Míľník	Účinnejšie uplatňovanie opatrení na ochranu prírody a krajiny v chránených územiach a revitalizácii a vodných	Nadobudnutie účinnosti novelizovaného zákona o ochrane prírody a krajiny a právnych predpisov o vode				4. štvrťrok	2023	Ministerstvo životného prostredia pripraví novelu zákona o ochrane prírody, ktorá nadobudne účinnosť v januári 2022. Potombude nasledovať vypracovanie návrhu nového modelu fungovania chránených území (do 31. decembra 2022). Reforma hospodárenia s vodou v krajine pripraví pôdu pre revitalizáciu vodných tokov, čím sa zvýši protipovodňová ochrana v krajine. Ministerstvo životného prostredia vypracuje do 31. decembra 2022 novú koncepciu vodnej politiky a do 31. decembra 2023 novelizuje zákon o vodách,

			tokov							príčom budú aktualizované technické normy, ktoré umožnia revitalizáciu vodných tokov tak, aby sa maximalizovalo zadržiavanie vody v krajine, spomalil odtok vody a obnovili zásoby podzemnej vody.
3	5 – Adaptácia na zmenu klímy – Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity	Cieľ	Revitalizácia vodných tokov (v km revitalizovaných vodných tokov)		Počet	0	52	4. štvrt'rok	2024	km revitalizovaných vodných tokov Z celkového cieľa revitalizovať 57 km vodných tokov sa revitalizuje aspoň 52 km. Revitalizačná skupina pripraví priority a určí presné úseky tokov na obnovu. Na základe technickej dokumentácie budú žiadatelia predkladať projekty na priebežnom základe od 30. júna 2022 do 31. decembra 2023.
4	5 – Adaptácia na zmenu klímy – Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity	Cieľ	Revitalizácia vodných tokov (v km revitalizovaných vodných tokov)	km revitalizovaných vodných tokov	Počet	52	90	2. štvrt'rok	2026	km revitalizovaných vodných tokov Z celkového cieľa revitalizovať 97 km vodných tokov sa revitalizuje aspoň 90 km. Revitalizačná skupina pripraví priority a určí presné úseky tokov na obnovu. Na základe technickej dokumentácie budú žiadatelia predkladať projekty na priebežnom základe od 30. júna 2023 do 31. decembra 2025.
5	6 – Adaptácia na zmenu klímy – Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú	Cieľ	Majetkové vysporiadanie sa so súkromnými vlastníckmi (plocha		Počet	0	14000	4. štvrt'rok	2023	Z celkového cieľa majetkovo vysporiadať pozemky s rozlohou 14 750 ha sa majetkovo vysporiada aspoň 14 000 ha. Do 30. júna 2022 vypracuje pracovná skupina Ministerstva životného prostredia SR a ŠOP SR metodiku pre stanovenie hodnoty a ceny

	zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity		vysporiadaných pozemkov (v ha)							pozemkov. Budú vyhlásené výzvy na odkúpenie pozemkov najmä v národných parkoch priebežne v jednotlivých oblastiach/územiach od 31. marca 2023 do 30. júna 2023.
6	6 – Adaptácia na zmenu klímy – Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity	Cieľ	Majetkové vysporiadanie sa so súkromnými vlastníkmi (plocha vysporiadaných pozemkov (v ha))	Počet	14000	27000	4. štvrt'rok	2025	Z celkového cieľa majetkovo vysporiadať pozemky s rozlohou 29509 ha sa majetkovo vysporiada aspoň 27000 ha. Do 30. septembra 2022 vypracuje pracovná skupina Ministerstva životného prostredia SR a ŠOP SR metodiku pre stanovenie hodnoty a ceny pozemkov. Budú vyhlásené výzvy na odkúpenie pozemkov najmä v národných parkoch priebežne v jednotlivých oblastiach/územiach od 30. júna 2022 do 30. decembra 2025.	
7	6 – Adaptácia na zmenu klímy – Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity	Cieľ	Zoznam vybraných projektov pre regióny Muránska Planina a Poloniny	Počet	0	2	2. štvrt'rok	2022	Riadiaca komisia vyberie projekty pre regióny Muránska Planina a Poloniny v súlade so zásadou so zásadou „výrazne nenašit“ na základe otvorenej diskusie s príslušnými miestnymi aktérmi.	